

הלכות תלמוד תורה פרק ב

פרק ב

מלמדי תינוקות

א.

מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך.
וכל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן - מחרימין את אנשי העיר עד
שמושיבין מלמד תינוקות.
ואם לא הושיבו - מחריבין את העיר, שאין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם
של תינוקות של בית רבן:

ב.

מכניסין את התינוקות להתלמד כבן שש כבן שבע, לפי כוח הבן ובנין גופו.
ופחות מבן שש אין מכניסין אותו.
ומכה אותן המלמד להטיל עליהן אימה, ואינו מכה אותן מכת אויב, מוסר
אכזרי (ירמיהו ליד). לפיכך לא יכה אותן בשוטים ולא במקלות, אלא ברצועה
קטנה:

ג.

יושב ומלמדם כל היום כולו ומקצת מן הלילה, כדי לחנכן ללמוד ביום
ובלילה.

ולא יבטלו התינוקות כלל, חוץ מערבי שבתות וערבי ימים טובים בסוף היום, ובימים טובים.

אבל בשבת אין קורין לכתחילה, אבל שונין לראשון.
ואין מבטלין התינוקות ואפילו לבנין בית המקדש:

ד.

מלמד תינוקות שהוא מניח את התינוקות ויוצא, או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן, או שהוא מתרשל בתלמודן, הרי הוא בכלל "ארוור עושה מלאכת י"י רמיה" (ירמיהו מ"ח:).

לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה, מהיר לקרות ולדקדק.
ומי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות, מפני אמותיהן שהן באין אצל בניהן.
וכן האשה לא תלמד תינוקות, מפני אבותיהן שהן באין אצל הבנים:

ה.

עשרים וחמישה תינוקות למדים אצל מלמד אחד.
היו יתר על חמישה ועשרים, עד ארבעים - מושיבין עמו אחר לסייעו בלימודן.
היו יתר על ארבעים - מעמידין להם שני מלמדי תינוקות:

ו.

מוליכין את הקטן ממלמד למלמד אחר שהוא מהיר ממנו בין במקרא בין בדקדוק.
במה דברים אמורים - בשהיו שניהן בעיר אחת, ולא היה הנהר מפסיק ביניהן.

אבל מעיר לעיר, או מצד הנהר לצידו אפילו באותה העיר - אין מוליכין את הקטן, אלא אם כן היה בנן בריא על גבי הנהר, בנן שאינו ראוי ליפול במהרה:

א.

אחד מבני מבוי שביקש להיעשות מלמד, אפילו אחד מבני החצר - אין יכולין שכניו למחות בידו.

וכן, מלמד תינוקות שבא חבירו ופתח בית ללמד תינוקות בצידו, כדי שיבואו תינוקות אחרים לו, או כדי שיבואו מתינוקות של זה אצל זה - אינו יכול למחות בידו, שנאמר "י"י חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר"

(ישעיהו מ"ב:א) :